

ת"פ 55749/02/20 - : מדינת ישראל נגד מוחמד אבו גומעה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 55749-02-20 מדינת ישראל נ' אבו גומעה (אחר/נוסף)

בפני
בעניין: כבוד השופטת דנה כהן-לקח
: מדינת ישראל

נגד
הנאשם:
מוחמד אבו גומעה

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע לפי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של סיוע להצתה לפי סעיף 448(א) בצירוף סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או: החוק).

2. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן שבעובדותיו הודה הנאשם, ביום 11.2.2020 בשעות הערב, הנאשם נפגש עם שניים אחרים (בהם אחד בשם מחמוד) לבילוי חברתי במהלכו הנאשם ומחמוד שתו משקאות אלכוהוליים. בסמוך לכך, גמלה בלבו של אחד מבני החבורה שאינו הנאשם, החלטה להצית בסיוע הנאשם ואחרים את רכבו של המתלון. לצורך כך, בשעה 00:49 לערך, הנאשם, מחמוד ואחר הגיעו לתחנת דלק ברכבו של הנאשם, כאשר הנאשם לא נהג ברכב אלא ישב במושב האחורי שלו. בתחנת הדלק מחמוד תדלק את הרכב בסכום של ₪ 200 באמצעות כרטיס אשראי של הנאשם. בשלב מסוים במהלך התדלוק, הנאשם לקח בקבוק מהמושב האחורי של הרכב וקירב אותו למחמוד שהוציא את פיית התדלוק מפתח מיכל הדלק של הרכב, ומילא את הבקבוק בדלק. לאחר מכן, הנאשם סגר את הבקבוק שהיה מלא בדלק באמצעות פקק והניח אותו במושב האחורי, ואילו מחמוד השיב את פיית התדלוק לפתח מיכל הדלק והמשיך לתדלק את הרכב. בשעה 01:00 לערך, הנאשם הגיע ברכבו ביחד עם מחמוד ו/או אחרים שמנינם וזהותם אינם ידועים למאשימה, לגבעה סמוכה שמשמשת כחניון לרכבים, שם המתלון נהג להחנות את רכבו. מי מהאחרים שאינו הנאשם יצא מהרכב, עלה במעלה הגבעה, ניגש לרכבו של המתלון ושבר את החלון השמאלי האחורי שלו, שפך את הדלק לתוך תא הנוסעים, הבעיר את רכבו של המתלון, ולאחר מכן נכנס לרכבו של הנאשם בעת שהנאשם נותר לשבת שם, והרכב נסע מהמקום. כתוצאה ממעשים אלה, רכבו של המתלון נשרף כליל. כמו כן, ניזוק הפלסטיק המחובר בין החלון הימני האחורי והחלון הימני הקדמי של רכב אחר. כאמור, בגין כך הורשע הנאשם לפי הודאתו בעבירה של סיוע להצתה.

3. במסגרת הסדר הטיעון, הצדדים לא באו להסכמה במישור העונשי וכל צד נותר חופשי בטיעונו. נוכח גילו של הנאשם בעת ביצוע העבירות (פחות מ-21 שנים), הוזמן תסקיר לעונש כמצוות המחוקק.

עמוד 1

תסקיר שירות המבחן

4. מהתסקיר עולה כי הנאשם הוא כיום בן 21, בן זקונים, מתגורר יחד עם משפחתו. טרם הסתבכותו בפלילים, הנאשם עבד כטבח במסעדה. אחיו ואחיותיו של הנאשם מנהלים אורח חיים תקין והם בעלי תארים אקדמיים. המשפחה כולה עברה משבר נפשי וכלכלי בעקבות מוות פתאומי וטראומטי של אבי הנאשם לפני כשנתיים, על רקע אירוע לבבי. הנאשם סיפר לשירות המבחן כי לאחר שאביו נפטר, הוא עשה לראשונה שימוש בסם מסוג קנאביס, וכן בתקופה הראשונה לאחר מות האב הנאשם שמה אלוהול באופן אינטנסיבי. לטענת הנאשם, הוא חדל מכל אלה לאחר מעצרו בתיק הנוכחי. במסגרת צו פיקוח מעצרים, הנאשם הופנה ליחידת של"ם לטיפול בהתמכרויות על רקע השימוש לרעה באלכוהול. מהתסקיר עולה כי הנאשם שיתף פעולה, וכן גילה מוטיבציה פנימית עם התקדמות התהליך הטיפולי, תוך רצון לנהל אורח חיים תקין. הנאשם קיבל על עצמו אחריות לביצוע העבירה בה הורשע, וכן ביטא צער, חרטה, אכזבה עצמית ובושה כתוצאה מהתחברותו לחבורה בעלת אורח חיים שולי ועברייני. הנאשם טען לפני שירות המבחן כי בערב ביצוע העבירה הוא צרך אלכוהול בכמות גדולה. הנאשם שיתף כי בעקבות ההליך הפלילי ובעקבות התהליך הטיפולי בו הוא משולב, הוא מבין בצורה עמוקה את חומרת התנהגותו.

שירות המבחן התרשם כי פטירת אביו של הנאשם במפתיע, הובילה לכך שהנאשם היה מצוי במצוקה רגשית, בטרומה ובקושי בעיבוד האובדן. על רקע זה, הנאשם החל להעמיק שימוש בחומרים משני תודעה כדי להתחמק מהמציאות, וכן התחבר לחברה שולית כחלק מתהליך של חיפוש זהות עצמית וכחלק מנטייה להתנהגות אימפולסיבית. לצד זאת, שירות המבחן ציין כי הנאשם הוא בעל מערכת ערכים נורמטיבית שגדל במשפחה מתפקדת ומיטיבה. הוא נעדר עבר פלילי קודם, וגילה יציבות תעסוקתית ומחויבות למשפחתו. יש בנאשם כוחות ויכולות לניהול אורח חיים תקין, ואין בו דפוסים עברייניים מושרשים. להליך הפלילי הייתה השפעה מרתיעה על הנאשם, והוא משתף פעולה בתהליך הטיפולי.

במישור ההמלצה - שירות המבחן ציין כי הוא ער לחומרת העבירה בה הורשע הנאשם. עם זאת, נוכח הגיל הצעיר, העדר עבר פלילי קודם, ורצון שלא לחשוף את הנאשם לאווירה השלילית בכלא באופן שעלול לפגוע בסיכויי שיקומו בהמשך הדרך, ההמלצה היא להימנע מכך. שירות המבחן ציין כי במידה שבית המשפט יראה לנכון להטיל על הנאשם עונש מוחשי של מאסר בפועל, הוא ממליץ לאפשר לרצותו במסגרת של עבודות שירות, וכן להורות על צו מבחן לשנה כדי שהנאשם ימשיך להיות מטופל במסגרת בה הוא משולב כיום.

טיעוני הצדדים לעונש

5. המאשימה עמדה על חומרת המעשה של סיוע להצתה, וטענה כי מתחם העונש ההולם נע מ-9 חודשי מאסר בפועל לריצוי ממש ועד שנתיים מאסר בפועל. במכלול נסיבות העניין, המאשימה עתרה להעמיד את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם הנטען, כך שיושטו עליו 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי ממש, מאסר מותנה, ופיצוי למתלונן לפי שיקול דעת בית המשפט.

6. מנגד, הסנגור הדגיש את מלוא הנסיבות לקולא בעניין מרשו, וטען כי מתחם העונש ההולם נע מצו של"צ עד מספר חודשי מאסר בפועל. במכלול נסיבות העניין, הסנגור עתר למקם את מרשו בתחתית המתחם הנטען, ולחלופין

לחרוג מהמתחם לקולא משיקולי שיקום. בהתאם לכך, הסנגור טען כי יש להסתפק בצו של"צ ובצו מבחן. לחלופין, נטען כי אם בית המשפט יראה לנכון להטיל עונש מאסר בפועל, כי אז יש לאפשר את ריצויו בדרך של עבודות שירות.

7. הנאשם בדבריו לפני הביע חרטה כנה על מעשיו.

מתחם העונש ההולם

8. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם הענישה ההולמת בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

9. **הערכים המוגנים** שנפגעו כתוצאה מהעבירה בה הורשע הנאשם הנם שמירה על הקניין הפרטי וכן הגנה על שלמות הגוף והנפש, שכן הצתה עלולה להוביל להתפשטות בלתי נשלטת של אש שעלולה לגרום לנזקים הרסניים. זאת ועוד, כבר נפסק כי: "הצתה נתפסת כעבירה חמורה, לא רק בשל הסכנה האינהרנטית הטבועה בה, אלא גם בשל המסר העברייני האלים העולה ממנה, מסר שיש בו כדי להטיל אימה ופחד ולפגוע בתחושת הביטחון האישי של הציבור (ע"פ 4311/12 סורי נ' מדינת ישראל, פס' 3 (8.11.2012)).

10. בכל הנוגע ל**נסיבות ביצוע העבירה**, הללו פורטו בפס' 2 לדבריי לעיל. הנזק שנגרם מביצוע העבירה הוא שריפתו כליל של רכב המתלונן, וכן נזק קל לרכב אחר. עם זאת, פוטנציאל הנזק היה גדול יותר, אם האש הייתה יוצאת משליטה ופוגעת ברכוש נוסף או חלילה בחיים. מבחינת חלקו היחסי של הנאשם בפרשה - הנאשם לא הורשע בביצוע עיקרי של עבירת הצתה אלא בסיוע לה. הסיוע לא היה במחדל בלבד: הנאשם נטל חלק פעיל בשלב קודם לאירוע ההצתה, בכך שהוא סייע במילוי בקבוק בדלק שמהווה חומר מזרז בעירה. כמו כן, בני החבורה הגיעו אל מקום ההצתה וכן עזבו את מקום ההצתה לאחר ביצועה, והכל באמצעות רכבו של הנאשם שישב ברכב האמור כל העת. לצד זאת, ראוי לציין כי הנאשם לא נהג ברכב. כמו כן, הנאשם לא הצית בפועל את רכבו של המתלונן, אלא נותר בעת ביצוע ההצתה ברכב שבבעלותו. ההצתה בוצעה בחניון לרכבים ולא ברחוב הומה אדם (אם כי ראוי לציין כי גם בחניון לרכבים, האש עלולה לצאת משליטה ולהוביל לפגיעות חמורות ברכוש וחלילה בנפש). מבחינת התכנון שקדם לביצוע העבירה - העבירה הייתה מתוכננת, אולם מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי היוזמה להצתה לא הייתה של הנאשם. בכל הנוגע לסיבות שהובילו את הנאשם לביצוע העבירה - נראה כי למעורבות הנאשם באירוע ההצתה, תרמו שתיית האלכוהול בערב האירוע כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, וכן מצבו האישי של הנאשם בעת הרלוונטית כמתואר בתסקיר. יוער כי אין לפני טענה לקרבה לסייג לאחריות פלילית, ולפיכך סוגיה זו אינה מתעוררת במקרה דנן. הרבה מעבר לנדרש אציין כי ככלל, עובדת היותו של אדם תחת השפעה של אלכוהול בעת ביצוע עבירה שעה שהוא נכנס למצב זה מבחירה ומרצון, אינה יכולה להוות שיקול לקולא במסגרת קביעת המתחם (ראו: דעת הרוב בע"פ 7701/14 אל טייב נ' מדינת ישראל (16.5.2016); עוד ראו: ע"פ 8255/16 פלוני נ' מדינת ישראל, סוף פס' 10 (9.4.2017)).

11. אשר ל**מדיניות הענישה הנוהגת** - העונש המרבי הקבוע בחוק בגין ביצוע עיקרי של עבירת הצתה לפי סעיף 448(א) לחוק העונשין, הוא מאסר 15 שנים. בהתאם לדין, עונשו המרבי של מסייע הוא מחצית (סעיף 32 לחוק).

בכל הנוגע לביצוע עיקרי של עבירת הצתה, כבר נפסק כי ככלל יש להטיל בגין כך עונשי מאסר בפועל (ראו: ע"פ 4311/12 סורי הנ"ל, פס' 4). ואכן, בית המשפט העליון אישר הטלת עונשי מאסר בפועל לתקופה ממשית בגין ביצוע עיקרי של הצתה (ראו למשל: ע"פ 7887/12 שאול נ' מדינת ישראל, פס' 8 (24.4.2013) שם היה מדובר בהצתת ציוד בשווי של כ-20,000 ₪ שאוחסן במגרש. נפסק כי מתחם עונש הולם אשר נע בין 2 ל-4 שנות מאסר בפועל, הוא "מתאים ואולי אף נוטה לקולא", תוך שאושר עונש מאסר בפועל בן 30 חודשים; עוד ראו: ע"פ 1846/13 עמאש נ' מדינת ישראל, פס' 11 ואילך (1.12.2013), שם אושר עונש של 38 חודשי מאסר בפועל וכן הפעלה במצטבר של 6 חודשי מאסר, וזאת בגין הצתת רכב; בנוסף ראו: ע"פ 907/14 רחמים נ' מדינת ישראל, פס' י' (18.11.2014) שם נפסק כי מתחם עונש הולם של 2 עד 4 שנות מאסר בגין ביצוע עיקרי של הצתת רכב, "אינו חריג". אעיר כי הסנגור הפנה בטיעונו לפני לפסיקה במסגרתה הוטלו עונשי עבודות שירות בגין ביצוע עיקרי של עבירת הצתת רכב. עם זאת, מדובר בפסיקה חריגה יחסית, שמבוססת על סטייה לקולא ממתחם הענישה ההולמת עקב שיקולי שיקום, וזאת בהתאם לנסיבותיו הייחודיות של כל מקרה לגופו (ראו למשל: ע"פ 4311/12 סורי הנ"ל).

כאמור, במקרה הנוכחי לא מדובר בביצוע עיקרי של עבירת הצתה, אלא בסיוע לה. בהלכה הפסוקה נקבע כי גזירת עונשו של מסייע במקרה הפרטיקולרי, לא תיעשה על-ידי תחשיב מתמטי הנגזר מהעונש שהיה מוטל על המבצע העיקרי, אלא יש להתחשב במכלול הנסיבות המפורטות בסעיף 40(א) לחוק, ובהן: השאלה האם מדובר בסיוע במעשה או במחדל, מידת תרומתו של הסיוע לביצוע העבירה העיקרית ועוד (ראו: ע"פ 1438/14 בראזי נ' מדינת ישראל (26.3.2014)). בחינת הפסיקה מעלה כי בגין סיוע להצתת רכב, הוטלו עונשי מאסר בפועל - חלקם לריצוי ממש וחלקם בעבודות שירות. (לעונשי מאסר בפועל לריצוי ממש בגין סיוע להצתה, ראו למשל: ע"פ 1438/14 בראזי הנ"ל, שם נגזרו 12 חודשי מאסר בפועל; וכן: ת"פ 44400-04-16 מדינת ישראל נ' טראבלסי (23.1.2017), שם נגזרו 8 חודשי מאסר בפועל לריצוי ממש, בניכוי ימי מעצר. ערעור לבית המשפט העליון על חומרת העונש נדחה בע"פ 1579/17 טראבלסי נ' מדינת ישראל (23.10.2017); לעונשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות בגין סיוע להצתה, ראו למשל: ת"פ (י-ם) 46228-02-19 מדינת ישראל נ' מור (17.8.2020), שם נגזרו 8 חודשי עבודות שירות; וכן: ת"פ (מרכז) 54916-05-18 מדינת ישראל נ' קרינאוי, פס' 18 (22.1.2020), שם נגזרו 9 חודשי עבודות שירות).

12. בהתחשב בערכים שנפגעו ובעוצמת הפגיעה בערכים אלה; בנסיבות ביצוע העבירה של סיוע להצתה; במדיניות הענישה הנוהגת; ובעקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה - אני סבורה כי מתחם העונש ההולם בגין העבירה בה הורשע הנאשם שלפניי בשם לב לחלקו היחסי בפרשה, **נע ממספר בודד של חודשי מאסר פועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל.**

13. אומר כבר כעת כי לא ראיתי לחרוג מן המתחם האמור לקולא משיקולי שיקום כמבוקש על-ידי הסנגור. לצד זאת, יש בנסיבות לקולא כדי להצדיק את ריצוי עונש המאסר בפועל בדרך של עבודות שירות. הכל, מטעמים שיפורטו להלן.

העונש המתאים

14. לצורך גזירת העונש המתאים, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40(א) לחוק העונשין:

לקולא, התחשבתי בנתונים הבאים: ראשית, הנאשם הודה, נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה כנה לגביהם. מן הראוי ליתן לכך משקל ממשי. שנית, הנאשם נעדר עבר פלילי, וזו היא הסתבכותו הראשונה עם החוק. שלישית, התחשבתי בכך שבשנתיים האחרונות הנאשם חווה משבר משמעותי על רקע פטירתו הפתאומית של אביו עמו היה לנאשם קשר קרוב, באופן שיצר טלטלה בחייו של הנאשם ובחיי משפחתו כולה כעולה מהתסקיר. רביעית, תסקיר שירות המבחן הוא חיובי. התרשמות שירות המבחן היא כי הנאשם נעדר דפוסים עברייניים. כפי שפורט בהרחבה בפס' 4 לדבריי לעיל, הנאשם שמר באופן מלא על התנאים המגבילים, שיתף פעולה עם התהליך הטיפולי והצליח להפיק ממנו תועלת. זאת ועוד; הנאשם הביע רצון להמשיך להשתלב בהליך טיפולי. כל אלה בצירוף גילו הצעיר של הנאשם (בן פחות מ-21 בעת ביצוע העבירה), מלמדים כי האירוע הנדון בכתב האישום הוא חריג בנוף חייו של הנאשם, וכי קיימים סיכויים טובים לכך שהנאשם יצליח לקיים אורח חיים נורמטיבי ומועיל לעצמו ולזולתו. חמישית, התחשבתי בטענת הסנגור - שהמאשימה לא שללה אותה - ולפיה חשודים אחרים בפרשה (חלקם מבוגרים מן הנאשם בכ-7 שנים), לא הועמדו לדין ותיק החקירה בעניינם עודנו תלוי ועומד, בעוד הנאשם שהורשע כמסייע ולא כמבצע עיקרי, נותן את הדין על מעשיו. לבסוף, נתתי את הדעת לכך שהנאשם היה עצור ממש בתיק זה במשך כשבועיים (מיום 12.2.2020 עד יום 1.3.2020), ולאחר מכן היה נתון במעצר בית מלא למשך מספר חודשים נוספים עד שלבסוף התאפשרה יציאתו לעבודה.

לחומר, יש ליתן משקל לאופייה של העבירה בה הורשע הנאשם. הגם שהנאשם הורשע כמסייע לעבירת הצתה (להבדיל ממבצע עיקרי), מדובר במעשה שטמונה בו חומרה משמעותית. יש להעביר מסר מרתיע ליחיד וגם לרבים מפני הישנות מעשה מן הסוג הנדון, תוך מתן משקל עדיף לשיקולים שעניינם הלימה והרתעה. כפי שצוין לעיל, הכלל בהלכה הפסוקה הוא כי בגין ביצוע עיקרי של עבירת הצתה, יש להטיל עונש מאסר בפועל. הרציונל המונח בבסיס כלל זה, נכון בעיקרו גם לגבי סיוע לעבירת הצתה, בפרט כאשר חלקו של הנאשם כמסייע בפרשה הנוכחית לא היה פסיבי. נראה כי גם שירות המבחן סבר כך, שכן המלצתו בתסקיר אינה לצו של"צ כפי שעותר הסנגור, אלא ההמלצה היא להימנע ממאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, כך שהמאסר בפועל ירוצה בדרך של עבודות שירות.

באיזון בין השיקולים, ראיתי לגזור את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם שנקבע. סיכויי השיקום ומכלול הנסיבות לקולא, יקבלו ביטוי באופן ריצוי המאסר בפועל בדרך של עבודות שירות (יצוין כי הנאשם נמצא מתאים לכך בחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 24.5.2021). בנוסף, ראיתי להשית על הנאשם עונש מאסר מותנה הצופה פני עתיד, וכן צו מבחן לשנה כדי לאפשר לנאשם להמשיך במסלול הטיפולי בו הוא משולב כיום.

אשר לפיצוי למתלון - בדיון הטיעונים לעונש, המאשימה טענה כי שווי רכבו של המתלון שנשרף כליל בגין ההצתה, הוא כ-30,000 ₪ (עמ' 14, ש' 15). לאחר ישיבת הטיעונים לעונש, הסנגור הגיש לעיוני מסמך המצביע על כך שבמסגרת סולחה שנערכה בין המתלון לבין מעורב אחר בפרשה, המתלון קיבל פיצוי בסך 40,000 ₪ בגין הצתת רכבו. המאשימה אישרה באמצעות שיחה שקיימה עם המתלון כי כספי הפיצוי שולמו לו. בנסיבות אלה, אינני רואה להשית פיצוי על הנאשם בהליך שלפניי. ברי כי אין בכך כדי למנוע מהמתלון לתבוע את נזקיו בהליך אזרחי מתאים, אם וככל שקיימת בידיו עילה לכך.

סוף דבר

15. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

עמוד 5

א. 7 חודשי מאסר בפועל, אותם יוכל הנאשם לרצות בדרך של עבודות שירות כפי שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות-דעתו.

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו ביום 1.8.2021 עד השעה 10:00 במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות, באר שבע.

מובהר כי על הנאשם לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו כן, הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי הפיקוח ובביקורות הפתע, וכי כל הפרה בתנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי העונש במאסר בין כותלי בית הכלא.

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך שלוש שנים מהיום, לא לבצע כל עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת הצתה.

ג. הנאשם יהיה נתון בפיקוח שירות המבחן למשך שנה מהיום, על-מנת לאפשר לו המשך נטילת חלק בתוכנית טיפולית כמפורט בתסקיר. מובהר לנאשם באולם הדיונים כי ככל שלא יעמוד בתנאי צו המבחן, ניתן יהיה להפקיעו ולשוב לגזור את דינו.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים ולממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, י"ג סיוון תשפ"א, 24 מאי 2021, במעמד הנוכחים.